

Valtuustoaloite 4.6.2025 - Sateenkaari-ihmisten huomioiminen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella - Saarinen Ninni ym.
4798/00.02.04.00/2025

Aluehallitus 11.11.2025 § 291

Lisätiedot	Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen ilkka.naukkarinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4503
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus antaa aloitteesta aluevaltuustolle liitteenä olevan vastauksen, ja esittää että valtuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	Valtuutettu Ninni Saarinen ensimmäisenä allekirjoittajana on tehnyt valtuustoaloitteen aiheesta 'Sateenkari-ihmisten huomioiminen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella'. Valtuustoaloitteessa tuodaan esille huoli hyvinvointialueen henkilökunnan kyvystä huomioida sateenkaari-ihmisten erityispiirteet sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttäjinä. Aloitteessa edellytetään, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kaikissa palveluissa tunnistetaan sateenkaarevat pohjoiskarjalaiset ja heidät kohdataan kunnioittavasti. Lisäksi allekirjoittajat vaativat, että tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa edistetään myös asukkaiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, johon myös sateenkaari-ihmisten oikeudet kuuluvat. Aloitteen tekijät esittävät, että hyvinvointialueella olisi yhdenvertaisuussuunnittelija, joka vastaa sateenkaariasioista ja varmistaa siten sateenkaari-ihmisten oikeuksien toteutumisen. Aloitteeseen laadittu vastaus on asian liitteenä. Vastauksessa todetaan, että hyvinvointialueella on tehty samaa aihepiiriä koskeva valtuustoaloite 14.12.2022. Tähän annettu vastaus on ollut aluevaltuustossa §57/12.9.2023 ja aloitteen johdosta tehtyinä toimenpiteinä kerrottu, että hyvinvointialue kouluttaa työntekijöitään monimuotoisuuden kohtaamiseen (§ 28/12.6.2024). Vastauksessa todetaan, että palvelujen käyttäjinä sateenkaari-ihmiset ovat yksi ryhmä muiden tunnistettavien erityisryhmien ohella. Tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki velvoittavat hyvinvointialuetta eri taustaisten ihmisten huomioimisessa niin työnantajana kuin palvelujen tuottajana. Valmisteltavana olevassa yhdenvertaisuussuunnitelmassa sateenkaari-ihmiset tulevat huomioiduksi yhdenvertaisuuslain tarkoittamassa

kontekstissa. Yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisen tueksi tehdystä kyselystä edellä todetuin varauksin käy ilmi, että sateenkaari-ihmisten kohtaamisessa ja henkilökunnan asenteissa mitä ilmeisimmin on kehitettävää, mitä mm. koulutuksella ja työyhteisöjen pelisäännöillä voidaan edistää. Palvelujen käyttäjille kohdennetussa NPS-kyselyssä ei tule varsinaisesti esiin sateenkaari-ihmisiin liittyvien erityispiirteiden huomioimisen ongelmia.

Hyvinvointialueella on huomioitu sateenkaari-ihmisten kohtaamista niin keskitetysti järjestettävänä koulutuksena kuin vastuualueiden omana koulutuksena. Koulutuksen järjestämisessä on tehty yhteistyötä mm. Setan kanssa. Koulutuksiin osallistuminen on niin yksiköiden kuin eri henkilöstöryhmien näkökulmasta ollut kohtuullisen kattavaa, ottaen huomioon että henkilökunta tarvitsee myös muiden erityisryhmien kohtaamiseen liittyvää koulutusta. Hyvinvointialuetasolta sateenkaari-teenmaan liittyvää koulutusta lähiajan suunnitelmissa ei ole. Sen sijaan vastuualueilla, joilla sateenkaari-ihmisten kohtaaminen on todettu erityisen ajankohtaiseksi, on aiheesta suunnitteilla omaa sisäistä koulutusta.

Hyvinvointialueella ei ole suunnitelmaa yhdenvertaisuussuunnittelijan tehtävän perustamiseksi. Uusien tehtävien perustaminen on harkittava tarkkaan käsillä olevassa hyvinvointialueen taloudellisissa haasteissa.